

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Eesti Teadusagentuuri ARENGUKAVA 2027

Eesti Teadusagentuur on Eesti teaduse tugisammas

KINNITATUD
SA Eesti Teadusagentuuri nõukogu
27. novembri 2020 otsusega

Sissejuhatus

Eesti Teadusagentuur (ETAg) on riikliku teaduspoliitika elluviimise toetamiseks avalikes huvides asutatud riigi sihtasutus, mis töötab Eesti arengu ja heaolu edendamise nimel.

Eesti Teadusagentuuri arengukava 2027 kirjeldab organisatsiooni eesmärgid ja tegevussuunad aastateks 2021–2027. See on 2012. aastal asutatud ETAg-i teine arengukava. Kaheksa tegevusaastaga on ETAg-i töötajate professionaalsus ja seeläbi agentuuri võimekus saavutanud hea taseme. ETAg on kujunenud mainekaks ja arenguvõimeliseks organisatsiooniks, mis koos partneritega aitab välja töötada pikaajalisi strateegilisi teaduspoliitilisi tegevussuundi (nt teaduse rahastamise põhiinstrumentide

uus kontseptsioon) ja leiab lahendusi kiiret tegutsemist nõudvates oludes (nt COVID-19 pandeemiaga seotud uuringute korraldamine). Oma põhiülesannete täitmisel on ETAg saavutanud stabiilse töö kvaliteedi ja hea koostöö partneritega. Uue arengukava perioodil tuleb saavutatut hoida, kuid varasemast enam on vaja pöörata tähelepanu teaduse ühiskondliku ja majandusliku mõju suurendamisele ning teaduse väärtuse ja mõju tutvustamisele.

Arengukavas on strateegiliste eesmärkide seadmisel ja tegevussuundade kavandamisel lähtutud põhikirjas sätestatud ülesannetest ning järgmistes arengudokumentides seatud eesmärkidest ja prioriteetidest:

- riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“;
- Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukava 2021–2035;
- Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse ja teaduse rahvusvahelistumise põhimõtted aastani 2035;
- teaduskommunikatsiooni strateegia 2020–2035 „Eesti teab“;
- Eesti välispoliitika arengukava 2030;
- Euroopa teadusruumi prioriteedid;
- ÜRO deklaratsioon „Muudame maailma: säästva arengu tegevuskava aastaks 2030“.

Arengukava koostamisel osalesid ETAg-i töötajad, partnerid ja nõukogu. Arengukava on heaks kiitnud ETAg-i nõukogu.

Arengukava viiakse ellu koostöös partneritega, sh strateegiliste partneritega (Haridus- ja Teadusministeerium, teadusasutused, Eesti Teaduste Akadeemia, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) ja valdkondlikud ministeeriumid). Tööjaotuses EAS-iga lähtume üldjuhul sellest, et ETAg vastutab tegevuse eest, kus otsene kasusaaja on teadlane, teadusasutus või avalik sektor,

ning EAS vastutab tegevuse eest, kus otsene kasusaaja on ettevõtte.

Arengukavas on kajastatud uued või märkimisväärselt arendamist vajavad tegevussuunad, mille põhjal koostatakse ETAg-i iga-aastane üksikasjalikum tegevuskava. Tegevuskava koostamisel hinnatakse arengukava ajakohasust muutavas ühiskonnas ja vajaduse korral arengukava korrigeeritakse. Arengukava täitmist hinnatakse sihtrühmade ja töötajate tagasiside abil.

Missioon

Eesti Teadusagentuur on Eesti teaduse tugisammas

Missiooni elluviimiseks me

- koordineerime ja korraldame teaduslike uurimisprojektide rahastamist;
- arendame ja viime läbi teaduse kvaliteedi, mõju ja väärtuse hindamist;
- toetame teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamist ja elluviimist ning koon-
dame ja analüüsime selleks vajalikku infot. Nõustame poliitikakujundajaid ning
edendame poliitikute, teadlaste ja ettevõtjate koostööd;
- toetame rahvusvahelist teaduskoostööd. Nõustame ja koolitame teadlasi, ette-
võtjaid jt huvipooli ning loome võimalusi osaleda rahvusvahelises teaduskoos-
töös;
- tutvustame ja populariseerime Eesti teadust nii kodu- kui ka välismaal. Eden-
dame teaduskommunikatsiooni ja aitame kaasa teadusliku mõtteviisi levikule;
- kujundame Eesti Teadusinfosüsteemi (ETIS) nüüdisaegseks ja terviklikuks tea-
dusasutuste, -projektide ja -tegevuste ning teadlaste info- ja tööplatvormiks;
- edendame ning toetame hea teadustava ja avatud teaduse põhimõtete järgimist
Eestis;
- viime ellu teisi ministriumidega kokku lepitud tegevussuundi.

Väärtused

Usaldusväarsus

Oleme rahastusotsustes sõltumatud ja tegevuses erapooletud. Meie otsused on arusaadavad, läbipaistvad ja vastavad headele rahvusvahelistele tavadele. Peame kinni kokkulepetest ja lubadustest.

Asjatundlikkus

Tugineme kõigis oma tegevusvaldkondades põhjalikele teadmistele ja oskustele. Õpime ja täiendame end pidevalt.

Tõhusus

Kasutame ressursse hoolivalt, säästlikult ja vastutustundlikult. Meie töö on tulemuslik ja kvaliteetne.

Avatus ja koostöö

Oleme avatud uuendustele. Väärtustame koostööd partneritega ja tegutseme ühtse meeskonnana.

Visioon

Eesti Teadusagentuur on teadusriikka Eesti parim tugi, partner ja kompetentsikeskus.

Strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad visiooni elluviimiseks

1. Eesti teaduse¹ rahastamise süsteem on terviklik ja kooskõlaline ning toetab Eesti ühiskonna heaolu kasvu

Teaduse kõrge taseme ja mõju oluline eeldus on eesmärgipärane ja toimiv teaduse rahastamise süsteem. Rahastusinstrumentid peavad toetama kõrgetasemelist valdkondlikult mitmekesisist teadustööd kõigis kolmes teaduse sambas – alus- ja rakendusuringutes ning eksperimentaalarenduses –, keskenduma teadlaskarjääri eri etappidele, soodustama teadlaste sektorite- ja rahvusvahelist mobiilsust ning teaduspotsiaali kasvu ja kasutamist Eesti arengu ja majanduskasvu heaks. ETAg-i ülesanne on toetada selle süsteemi terviklikku arendamist ja toimimist ning tagada uurimistoe-tuste (grantide) vastavus kiiresti muutuvatele vajadustele.

1.1 Grandisüsteemi arendamine kõrgetasemelise teadustöö toetamiseks ja ühiskondliku mõju suurendamiseks kõikides teadusvaldkondades

- Tugevdame uurimisprojektide väärtuse ja mõju, teaduseetika, võrdõiguslikkuse aspektide ja avatud teaduse põhimõtete arvestamist grantide taotlemisel, teadusprojektide elluviimisel ning nende tulemuslikkuse hindamisel.
- Loomme uut tüüpi grante, mille eesmärk on lahendada ühiskonna ees seisvaid ülesandeid (nt sihtteema grant), ja täiendada karjääriastmete grante (nt noorteadlastele).

1 Termin *teadus* tähistab selles arengukavas kogu teadus- ja arendustegevust ehk alusuuringuid, rakendusuringuid ja eksperimentaalarendust. Terminit *teadlane* kasutatakse Statistikaameti määratluse „teadlased ja insenerid“ alusel.

- Parandame granditaotluste hindamise kvaliteeti.
- Pakume teadlastele granditaotluste ja -aruannete koostamisel nõustamis- ja koolitusteenuseid.

1.2 Sotsiaal-majanduslike eesmärkidega rahastusinstrumentide arendamine

- Toetame valdkondlike teadusprogrammide väljaarendamist ja viime neid ellu.
- Soodustame teadusasutuste ja ettevõtete koostööd, sh teadlaste sektoritevahelist mobiilsust ja erialaliitude arendusnõunike süsteemi arendamist.
- Eesti teadustaristu teekaardi alusel toetame tuumiktaristuteenuste arendamist ja pakkumist.

1.3 Teaduse kvaliteedi hindamise täiustamine

- Täiustame teaduse evalveerimist, sh arendame teaduse sotsiaal-majandusliku väärtuse ja mõju hindamise instrumente.
- Suurendame ETag-i analüüsi- ja järelvalvevõimekust.

1.4 Teaduse rahastamise terviksüsteemi arendamine

- Osaleme aktiivselt teadusrahastussüsteemi arendamisel, sh algatame teaduse rahastamise teemal arutelusid poliitika-kujundajate, partnerite, sihtrühmade ja avalikkusega.
- Koondame, analüüsime ja tutvustame teavet teadusrahastuse kohta, sh teavet, mis puudutab sellekohaseid rahvusvahelisi arengusuundi ja algatusi.
- Teeme rahastussüsteemi arendamiseks koostööd ühendusega Science Europe jt rahvusvaheliste organisatsioonidega.

2. Eesti on aktiivne rahvusvahelises teaduskoostöös ning väljapaistval kohal Balti- ja Põhjamaade teadusruumis

Eesti ja maailma sotsiaal-majanduslike keerdküsimuste lahendamiseks ning kiiresti areneva teaduse eesliinil püsimiseks on möödapääsmatu osaleda rahvusvahelises teaduskoostöös. Selleks tuleb Eestis ministeeriumide, teadusasutuste, ettevõtjate ja EASiga kokku leppida välisteaduskoostöö prioriteedid, mis lähtuvad Eesti riigi teadus-, välis-, kaitse-, keskkonna- ja majanduspoliitika eesmärkidest. ETag-i ülesanne on eelkõige innustada teadlasi tegema rahvusvahelist koostööd ja luua neile selleks võimalused ning toetada teadlaste osalemist teadusvõrgustikes, -taristutes ja -programmides nõu, info ja rahaga.

2.1 Rahvusvahelise teaduskoostöö toetamine üleilmsete ühiskondlike probleemide lahendamiseks

- Koostöös ministeeriumidega valime välja partnerlusprogrammid ja teadustaristud, milles toetame Eesti teadlaste osalust.
- Seirame ja analüüsime partnerlusprogrammides ning taristutes osalemise edukust ja mõju.

2.2 Euroopa Liidu teaduse ja innovatsiooni raamprogrammi mõju suurendamine Eestis

- Kaasame raamprogrammi tegevustesse lisaks teadusasutustele senisest enam ettevõtteid, omavalitsusi, mittetulundusühinguid ja erialaliite.
- Aitame kujundada Eesti seisukohti raamprogrammis, tuginedes laiapõhjaliste, eri sihtrühmi koondavate eksperdirühmade ettepanekutele.
- Vahendame partneritele ETAg-i Brüsseli esinduse toel Euroopa Liidu institutsioonide ja raamprogrammi infot.
- Toetame Eesti organisatsioone, kes soovivad võtta raamprogrammis juhtrolli konsortsiumide moodustajate ja projektide koordineerijatena.

2.3 Teaduskoostöö edendamine Balti- ja Põhjamaadega

- Aitame kavandada piirkondlikke taotlusvoorusid ja toetame rahaliselt neis osalenud edukaid uurimisrühmi.

2.4 Koostöö tugevdamine kolmandate riikidega Eesti strateegiliste prioriteetide kohaselt

- Viime ellu kahepoolseid mobiilsusprogramme.
- Koordineerime rahvusvahelist teaduskoostööd kolmandate riikidega, lähtudes Välisministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga kokkulepitud strateegilisest raamistikust.

---

3. Eestis on teadus nähtav ja hinnatud

Teaduskommunikatsioon aitab kujundada Eesti ühiskonnas teaduse head mainet, suurendada teaduse mõju ning saavutada ühiskonna laiema toetuse teadlastele ja teadusele. Mõjusa teaduskommunikatsiooni edendamiseks vajame kõigi huvipoolte – teadlaste, kommunikatsioonispetsialistide ja ajakirjanike – teadlikkust ning koostööd. ETAg-i ülesanne on luua tingimused teaduse väärtuse ja teadussaavutuste tähtsuse tutvustamiseks Eesti ühiskonnas ning aidata kaasa sellele, et teaduslik maailmavaade ja teadus oleksid ühiskonnas hinnatud ja üldarusaadavad.

3.1 Eesti riigi ja rahvusvaheliselt rahastatud teadusprojektide tulemuste tutvustamine Eesti avalikkusele

- Toetame teadusuudiste levikut ja arendame selleks kasutatavaid veebiplatvorme (nt Novaator ja ETIS).
- Tutvustame ETAg-i rahastatud teadustöid eri sihtrühmadele sobivate meetoditega.
- Soodustame eestikeelse teadusinfo avaldamist.
- Tutvustame avalikkusele Eesti teadlaste osalusega teadusprojekte.

3.2 Teadusliku maailmavaate kujundamine ja teaduse populariseerimine

- Toetame teadussaadete järjepidevat tootmist meediakanalites.
- Toetame teaduse ja tehnoloogia populariseerimise kaudu teadlaste järelkasvu.

- Toetame süsteemselt teadusliku mõt-teviisi levikut, kaasates teadusväliseid partnereid (nt algatusega „Kust sa tead?“) ja edendades kodanikuteadust.
- Korraldame teadust puudutavate ühis-kondlike hoiakute uuringuid.

3.3 Poliitikute, ettevõtjate ja teadlaste suhtluse ja diskussiooni edendamine ning teaduskommunikatsiooni huvipoolte koostöö koordineerimine ja tugevdamine

- Algatame ja hoiame üleval arutelusid teaduspoliitika teemal.
- Koordineerime teadusasutuste ja -aja-kirjanike koostööd.
- Vahendame koostööd ja kommunikatsiooni teadlaste, poliitikakujundajate

ja ajakirjanike vahel, et kõnetada tea-duskommunikatsiooniga eri ühiskon-narühmi ja saavutada selle kaudu suu-rem sidusus.

3.4 Eesti teaduse üleilmne tutvustamine ning teaduse ja teadusmahuka ette-võtluse nähtavuse suurendamine Eesti rahvusvahelises kuvandis

- Aitame koostöös EASi ja Välisministeeriumiga kujundada Eesti kui uuendus-meelse teadusriigi mainet.
- Korraldame koostöös teadusasutustega Eesti teadusuudiste levitamist üleilm-sete teadusuudiste platvormide kaudu (nt EurekAlert).

4. Eesti poliitika on teadus- ja tõenduspõhine

Teadus- ja tõenduspõhise poliitika kujun-damiseks on vaja järjepidevalt koguda ja analüüsida, sh rahvusvaheliselt võrrelda andmeid ning teha need teadussüsteemi huvipooltele ja poliitikutele mugavalt kättesaadavaks. ETag-is väljaarendatud pädevus võimaldab algatada teaduspoliitikat kujun-davaid töörühmi ja avalikke teadusteemalisi arutelusid ning neis aktiivselt osaleda.

4.1 Teadust iseloomustavate andmete koondamine ja analüüsimine ning nende kvaliteedi tagamine

- Juurutame teadusandmete kvaliteedi tagamise süsteemi, sh parima võimaliku tööjaotuse andmete sisestajate, analüü-sijate ja kasutajate vahel.

- Tagame poliitikakujundajatele, teadus-poliitika huvipooltele ja avalikkusele teadusinfo kiire ja kerge leitavuse ning kasutusmugavuse.

4.2 ETISE ajakohastamine kasutaja vaja-duste põhjal

- Suurendame ETISE andmete koonda-mise, analüüsimise ja visualiseerimise võimalusi.
- Ajakohastame ETISE kasutajaliidese ning rakendame selleks tehisintellekti ja keeletehnoloogia võimalusi.
- Aitame kaasa sellele, et ETISesse koon-duks võimalikult täielik info Eestis tehtavate teadusuuringute kohta, ja arendame ETISE ühilduvust teiste plat-vormidega.

- Tutvustame ja pakume ETISe kasutusvõimalusi ministeeriumidele jt võimalikele kasusaajatele.

4.3 Ministeeriumide valdkondliku teadustegevuse toetamine

- Nõustame ministeeriume teadmispõhiste otsuste tegemisel ja toetame neid selleks vajalike uuringute korraldamisel.
- Arendame teadusnõunike süsteemi.
- Osutame teadusprojektide hindamise teenust ministeeriumidele jt teadust rahastavatele organisatsioonidele.

4.4 Teaduseetika ja avatud teaduse poliitika elluviimise toetamine

- Osaleme teaduseetika süsteemi loomisel.

- Osaleme riigi avatud teaduse poliitika kujundamisel ja elluviimisel.

4.5 Rahvusvaheliste võrgustike ja sõsarorganisatsioonidega tehtava koostöö edendamine

- Rahvusvaheliste võrgustike ja sõsarorganisatsioonidega koostööd tehes keskendume tegevussuundadele, kus ETAg saab aktiivselt panustada ning kasu Eesti teadusele on ilmne.
- Parandame rahvusvaheliste teadust rahastavate organisatsioonide ja ETAg-i osalusega võrgustike tegevust puudutava info edastamist Eestis.

5. ETAg on tõhusalt toimiv organisatsioon, kus töötab tark ja pühendunud meeskond

ETAg-i eesmärkide täitmise ja tegevuse tulemuslikkuse kindlustavad pühendunud ja pädevad, oma organisatsiooni väärtustavad töötajad. Tõhusalt ja nüüdisaegselt korraldatud tööprotsessid aitavad suurendada ETAg-i sihtrühmade rahulolu meie tööga ning edendavad ka töötajate rahulolu. Oleme sotsiaalselt vastutustundlikud, sh arvestame kogu oma tegevuses keskkonnamõju ja sihtrühmade mitmekesisust. ETAg arendab oma juhtimissüsteemi regulaarsete sise- ja välishindamiste tulemusel määratletud tugevuste ja parendusvaldkondade alusel.

5.1 Protsesside ja teenuste ning juhtimiskvaliteedi järjepidev parendamine

- Teenuste parendamisel ja kavandamisel lähtume sihtrühmade vajadustest ja tagasisidest.
- Juhtimiskvaliteedi hindamiseks ja parendamiseks arendame välja tervikliku tagasisidesüsteemi.
- Rakendame tööprotsesside tõhustamiseks nüüdisaegseid infotehnoloogilisi võimalusi.
- Viime kõik ETAg-i teadusprojektide menetlusprotsessid ETISesse.

5.2 ETAg-i töötajate erialase ja ametialase pädevuse tagamine

- Väärtustame erialast ja ametialast pädevust töötajate valikul ning mitmekülgsede arenguvõimaluste loomisel.

- Toetame meeskondlikku ja personaalset, sh juhtimispädevuse arengut.
- Loomesoodsa koostöökeskkonna kogemuste- ja teabevahetuseks.

5.3 Töökeskkonna arendamine ja motivatsiooni hoidmine

- Tõhustame sisekommunikatsiooni.
- Hoiame ja arendame tervislikku, keskkonnahoidlikku ja toetavat töökeskkonda.
- Vaatame regulaarselt üle töötajate soodustuste ja tasustamise põhimõtted ning vajaduse korral täiustame neid võimalust mööda.

- Tugevdame väärtusepõhist organisatsioonikultuuri.

5.4 Mainekujundamine ja kommunikatsiooni edendamine

- Kujundame tervikliku kommunikatsiooni abil oma organisatsiooni ja tegevuse positiivse kuvandi Eesti ühiskonnas.
- Arendame ühtset visuaalset identiteeti.
- Rahvusvahelise kuvandi kujundamiseks määratleme ja rakendame ingliskeelse info jagamise põhimõtted.

